

МОВНА МОДАЛЬНІСТЬ В ЛЕКЦІЙНОМУ ТА ПРАКТИЧНОМУ ВИКЛАДАННІ НАВЧАЛЬНОГО МАТЕРІАЛУ

Сивокінь Г.В. (*Одеська державна академія будівництва та архітектури,
м.Одеса, Україна*)

У навчальному процесі співвіднесеність реалізованих цілей уживання способів із суб'єктивно-модальними функціями мови в лекційному та практичному викладанні навчального матеріалу виражається в тому, що в рамках способів може передаватися конкретне ставлення мовця до змісту висловлювання, яке включає широку гаму особистісних оцінок, які виражають градацію бажаності, умовності, наказовості, повинності і т. ін., на більш конкретні випадки, і цей аспект відіграє суттєву роль у протиставленні за функціонально-семантичною ознакою мовних підсистем граматичного способу і об'єктивної модальності.

Таким чином об'єктивна модальність викладача як потенційна можливість передачі об'єктивно-модальних значень відповідними мовними засобами. Об'єктивно-модальні значення – це взяті в замкнутій системі абстрактних синтаксичних категорій значення відношення того, про що повідомляється, до дійсності, тобто «значення реальності (синтаксичний індикатив: синтаксичні теперішній, минулий і майбутній часи) і ірреальності (синтаксичні ірреальні способи: умовний, бажаний, наказовий)».

Суб'єктивна модальність, у свою чергу, визначається як вираження ставлення мовця до змісту висловлюваного. При цьому один і той же факт насправді може подаватися як істинне або хибне повідомлення з точки зору відправника висловлювання, протиставлятися чомусь, співвідноситися з іншими фактами чи подіями, із ситуацією, джерелом інформації, бути по-різному кваліфікованим, набути ту чи іншу якісну оцінку. Суб'єктивна модальність підрозділяється на суб'єктивно-особистісну і суб'єктивно-міжособистісну. Оцінка, як провідний фактор, що формує ставлення кожного індивіда до навколишньої дійсності, виявляється тим первинним індикатором, який визначає принцип класифікації особистісних відносин, причому суб'єктивне ставлення в цьому випадку створює об'єктивну основу наукової таксономії.

Оцінно-характеризуюча функція поєднує в собі "вираження суб'єктивного ставлення до того, про що повідомляється, з такою його характеристикою, яка може вважатися не суб'єктивною, а такою, що впливає із самого факту події, з її якостей, властивостей, з характеру її перебігу в часі або її зв'язків і відносин з іншими фактами або подіями».